

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Αντί Προλόγου	9

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Η μητρική γλώσσα στην εκπαίδευση	15
1.1 Η μητρική γλώσσα	15
1.1.1 Κατάκτηση και όχι μάθηση της γλώσσας	15
1.1.2 Γλωσσική διαίσθηση	17
1.1.3 Αναγκαιότητα διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας	18
1.1.4 Στόχοι της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας	20
1.1.5 Μέθοδος διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας στην εκπαίδευση	21
1.2 Η Νεοελληνική Γλώσσα ως Μητρική στην Ελληνική Εκπαίδευση	23
1.2.1 Από το Γλωσσικό Ζήτημα στην καθιέρωση της Νεοελληνικής Γλώσσας	23
1.2.2 Η Νεοελληνική Γλώσσα στη Β'βάθμια Εκπ/ση: Βασικό πλαίσιο	25
1.2.2.1 Η αφετηρία	25
1.2.2.2 Η συστηματοποίηση	27
1.2.2.3 Προς την ολοκλήρωση	32
1.2.3 Συμπληρωματικές Επισημάνσεις	34
1.3 Κίνητρα για τη πραγματοποίηση της έρευνας και σημασία της	36
1.3.1 Βασικός Προβληματισμός	36
1.3.2 Κίνητρα για την ανάληψη της ερευνητικής προσπάθειας .	36
1.3.3 Το εκπαιδευτικό υπόβαθρο της έρευνας	38
1.4 Γλωσσική Επάρκεια	39
1.4.1 Ανάλυση του όρου «γλωσσική επάρκεια»	39
1.4.1.1 Γλωσσική ικανότητα	40
1.4.1.2 Επικοινωνιακή ικανότητα	42

1.4.1.3 Γλωσσική πλήρωση	43
1.4.1.4 Τρόπος απόκτησης γλωσσικής επάρκειας	44
1.4.1.5 Γλωσσική επάρκεια και Λύκειο	45
1.4.2 Σχέση γλωσσικής επάρκειας και γραμματισμού	47
1.4.3 Επικοινωνιακή επάρκεια	48
1.5 Ψυχολογία και Γλώσσα	49
1.5.1 Τα χαρακτηριστικά του γλωσσικού κώδικα	49
1.5.2 Ορίζουσες του ψυχολογικού πλαισίου στην προσέγγιση της γλώσσας	52
1.5.3 Ψυχολογία της Γλώσσας και Εκπαιδευτική Διαδικασία	55
1.5.4 Σύνδεση Ψυχολογίας της Γλώσσας με την Έρευνα	57
1.6 Κοινωνία και Γλώσσα	59
1.6.1 Κοινωνιογλωσσική διαστρωμάτωση	59
1.6.1.1 Κοινωνικές διάλεκτοι	59
1.6.1.2 Επίσημη γλώσσα	60
1.6.1.3 Το ιδίωμα των μορφωμένων	61
1.6.2 Κοινωνική διαστρωμάτωση και γλωσσική επίδοση	62
1.6.3 Σύνδεση κοινωνιογλωσσικής διαστρωμάτωσης και παρούσας έρευνας	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. Η Μέθοδος και η Προβληματική της Έρευνας	65
2.1 Η αναγκαιότητα και η οργάνωση της έρευνας	65
2.1.1 Η ανάγκη για έρευνα	65
2.1.2 Το κριτήριο-θεματολόγιο	66
2.1.3 Η επιλογή του γεωγραφικού χώρου	68
2.2 Η Επιλογή των ασκήσεων	70
2.2.1 Εισαγωγικά	70
2.2.2 Κριτήρια Ψυχοπαιδαγωγικού χαρακτήρα	71
2.2.2.1 Ο μαθητής ως κριτήριο για την επιλογή των ασκήσεων	71
2.2.2.2 Το Αναλυτικό Πρόγραμμα ως προσδιοριστικό στοιχείο της επιλογής των ασκήσεων	72
2.2.2.3 Το Σχολικό Εγχειρίδιο ως πηγή άντλησης των ασκήσεων	73
2.2.2.4 Οι αρχές μάθησης και διδασκαλίας ως κριτήριο για την επιλογή των ασκήσεων	74
2.2.3 Κριτήρια γλωσσολογικού χαρακτήρα	75
2.2.3.1 Μορφολογικό επίπεδο	76
2.2.3.2 Συντακτικό επίπεδο	76
2.2.3.3 Σημασιολογικό επίπεδο	77

2.2.3.4 Ορθογραφία	78
2.2.3.5 Επικοινωνιακή διάσταση	78
2.2.3.6 Διαχρονική διάσταση	80
2.2.3.7 Ο λειτουργικός χαρακτήρας των ασκήσεων	80
2.3 Διεξαγωγή της έρευνας και ερευνητική εγκυρότητα	84
2.3.1 Διαμόρφωση του Δείγματος Μαθητών	84
2.3.2 Η Διεξαγωγή της Έρευνας	85
2.4 Χαρακτηριστικά του δείγματος	87
2.4.1 Περιοχές και μαθητές κατά Λύκειο	87
2.4.2 Ηλικία, Φύλο, Αριθμός παιδιών στην οικογένεια και σειρά γέννησης	87
2.4.3 Μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα πατέρα/μητέρας	90
2.4.4 Βαθμολογία μαθητών στην Α' Λυκείου	91
2.5 Ερευνητικά Ερωτήματα	95
2.5.1 Η ελληνική εκπαίδευση και η έρευνα	95
2.5.2 Προηγηθείσες ερευνητικές εργασίες	96
2.5.3 Η επιλογή των μαθητών της Γ' Λυκείου	99
2.5.4 Ερευνητικές Προσδοκίες	100
2.6 Στοιχεία ταυτότητας της έρευνας	102
2.6.1 Γραπτός και Προφορικός Λόγος	102
2.6.2 Περιληπτική Απόδοση Ερευνητικού πλαισίου	107

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. Αξιολόγηση των δοκιμών των μαθητών	111
3.1 Προβληματική, προϋποθέσεις και οργάνωση	111
3.2 Πρώτη ενότητα ασκήσεων	115
3.2.1 Σημασιολογία-Πραγματολογία	115
3.2.2 Κατανόηση Λόγου και Διαχρονία	125
3.2.3 Σύνταξη	128
3.2.4 Λεξιλογικές Δομές (Λεκτικά Σύμπλοκα)	137
3.2.5 Ρηματικές Δομές Ιδιαίχουσας Δυσκολίας	140
3.2.6 Μορφολογία	153
3.2.7 Ορθογραφία	157
3.2.8 Συνολικός Δείκτης Επίδοσης στις Ασκήσεις Α' Ενότητας	160
3.3 Δεύτερη ενότητα ασκήσεων	162
3.3.1 Εισαγωγικά	162

3.3.2 Κατανόηση-Περιληπτική Απόδοση Κειμένου	163
3.3.3 Πρόσληψη Κειμένου-Δόμηση και Συνοχή	167
3.3.4 Ανάπτυξη Θέματος-Παραγωγή Κειμένου	172
3.3.5 Συνολικός Δείκτης της Επίδοσης στις Ασκήσεις Β' Ενότητας	177
3.4 Συνολικός Δείκτης Γλωσσικής Επάρκειας	179

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. Κοινωνική-ψυχολογική διάσταση των ευρημάτων της έρευνας ...	183
4.1 Εισαγωγικά	183
4.2 Περιοχή Κατοικίας – Φοίτησης και Γλωσσική Επάρκεια	184
4.3 Δέσμη-Κατεύθυνση Σπουδών και Γλωσσική Επάρκεια	187
4.3.1 Ομάδα μαθητών του 1998	188
4.3.2 Ομάδα μαθητών 2000	190
4.4 Μορφωτικό Επίπεδο Γονέων και Γλωσσική Επάρκεια	193
4.4.1 Μορφωτικό Επίπεδο Γονέων, Περιοχή φοίτησης και Γλωσσική Επάρκεια	194
4.5 Διαφοροποιήσεις ανάλογα με την Ομάδα (1998 και 2000) και με το Φύλο των μαθητών	196
4.5.1 Α' Ενότητα δεικτών	197
4.5.1.1 Σημαιολογία-Πραγματολογία	197
4.5.1.2 Κατανόηση Λόγου και Διαχρονία	198
4.5.1.3 Σύνταξη	199
4.5.1.4 Λεξιλογικές Δομές (Λεκτικά Σύμπλοκα)	200
4.5.1.5 Ρηματικές Δομές Ιδιάζουσας Δυσκολίας	201
4.5.1.6 Μορφολογία	203
4.5.1.7 Ορθογραφία	203
4.5.2 Συνολικός Δείκτης – Ενότητα Α'	205
4.5.3 Β' Ενότητα Δεικτών	206
4.5.3.1 Κατανόηση-Περιληπτική Απόδοση Κειμένου	206
4.5.3.2 Πρόσληψη Κειμένου ως προς τη Δόμηση και τη Συνοχή	207
4.5.3.3 Ανάπτυξη Θέματος – Παραγωγή Κειμένου	208
4.5.4 Συνολικός Δείκτης – Ενότητα Β'	210
4.5.5 Συνολικός Δείκτης Γλωσσικής Επάρκειας: Συσχετίσεις κατά Φύλο και Ομάδα μαθητών	211
4.6 Βαθμολογία στο Λύκειο και Επίδοση στη Γλώσσα	212
4.6.1 Η βαθμολογία της Α' Λυκείου	212

4.6.2 Συσχέτιση βαθμολογίας των συμμετεχόντων με το συνολικό δείκτη γλωσσικής επάρκειας	214
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. Τυπικοί Βαθμοί και χρήση του Κριτηρίου-Θεματολογίου Γλωσσικής Επάρκειας	215
---	------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6. Διαπιστώσεις-Σχολιασμός	219
6.1 Ενιαία Θεώρηση της Γλωσσικής Επάρκειας	219
6.1.1 Α' Ενότητα Θεμάτων	220
6.1.2 Β' Ενότητα Θεμάτων	226
6.2 Η Στατιστική Ανάλυση των στοιχείων της έρευνας	228
6.3 Δέσμη/Κατεύθυνση Σπουδών και Γλωσσική Επάρκεια	231
6.3.1 Δέσμη Μαθημάτων και Γλωσσική Επάρκεια	231
6.3.2 Κατεύθυνση Σπουδών και Γλωσσική Επάρκεια	233
6.4 Μορφωτικό Επίπεδο Γονέων και Γλωσσική Επάρκεια	234
6.5 Η Γλωσσική Επάρκεια σε σχέση με το Φύλο των Μαθητών ...	235
6.6 Περιοχή-Κατοικίας-Φοίτησης και Γλωσσική Επάρκειας	237
6.7 Δύο Ομάδες Μαθητών και η Γλωσσική Επάρκεια	239
6.8. Διδακτική-Μαθησιακή Διαδικασία και Γλωσσική Επάρκεια ..	241
6.9 Συνοπτική Παρουσίαση Ευρημάτων	243

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κριτήριο-Θεματολόγιο	245
-----------------------------------	------------

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	253
-------------------------	-----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	255
--------------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	257
--------------------	-----

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ – ΛΕΞΕΩΝ-ΟΝΟΜΑΤΩΝ	269
-----------------------------------	-----